

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1923 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i pensioneringen av vissa provinsialläkare med flera.

I en till riksdagen avlåten, den 9 mars 1923 dagtecknad proposition nr 118, som hänvisats till bankoutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

dels att, under förutsättning att till reglementet för extra provinsialläkarnas pensionskassa göres ett tillägg i huvudsaklig överensstämmelse med ett av föredragande departementschefen förordat förslag, beträffande den, som den 1 juli 1923 är förste provinsialläkare eller provinsialläkare och förut varit anställd såsom extra provinsialläkare, så ock beträffande den, som vid nämnda tidpunkt är anställd såsom extra provinsialläkare och sedermera blir innehavare av tjänst såsom förste provinsialläkare eller provinsialläkare, må i fråga om rätt till pension och tjänstårsberäkning i sådan egenskap enligt lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension gälla:

1) att, sedan från tjänstgöringstiden såsom extra provinsialläkare avdragits sju år, två tredjedelar av återstående tiden räknas lika med tjänstetid i statens tjänst, samt

2) att därutöver må i förekommande fall av återstående tredjedelen tillgodoräknas uti ifrågavarande avseende så många år, som motsvara den tid, för vilken årsavgift av vederbörande såsom delägare i extra provinsialläkarnas pensionskassa inestår hos kassan;

dels att beloppet av den pension av statsmedel, som efter ingången av juli 1923 beviljas med tillämpning av bestämmelserna i kungörelsen den 30 december 1911 angående rätt till pension för vissa extra provinsialläkare, som icke äro delägare i extra provinsialläkarnas pensions-

kassa, skall utgöra lägst 2,000 kronor för år ävensom att denna pension må av statsmedel ökas med ytterligare högst 500 kronor för år, i den mån minst ett motsvarande belopp årligen såsom bidrag till pensionen lämnas av landsting, kommun eller enskilda;

dels ock att den, som före ingången av juli 1923 pensionerats med tillämpning av bestämmelserna i nyssnämnda kungörelse, må utöver statspensionen å 1,500 kronor från och med den 1 juli 1923 åtnjuta av statsmedel ett fast tillägg av 500 kronor för år räknat samt därutöver ytterligare högst 500 kronor för år, i den mån minst ett motsvarande belopp årligen såsom bidrag till pensionen utgår från landsting, kommun eller enskilda, dock att nämnda förhöjningar av statsmedel icke må utgå med högre sammanlagt belopp än att detta, jämte vad vederbörande från annat håll åtnjuter, icke överstiger 1,500 kronor för år räknat.

I ovanberörda statsrådsprotokoll har föredragande departementschefen till en början meddelat, att 1921 års pensionskommitté, som erhållit uppdrag att verkställa utredning rörande vissa frågor med avseende å provinsialläkarkårens pensionering, den 22 december 1922 avgivit utlåtande med förslag beträffande ändringar i pensionsförhållandena för vissa provinsialläkare och extra provinsialläkare. Departementschefen har vidare — efter en översikt över de för ifrågavarande befattningshavare nu gällande pensionsbestämmelserna samt däremot framställda erinringar — lämnat en redogörelse för innehållet i kommitténs utlåtande, till vilken redogörelse utskottet tillåter sig hänvisa (propositionen sid. 5—11 och sid. 17—19).

Över pensionskommitténs utlåtande hava yttranden avgivits av direktionen över extra provinsialläkarnas pensionskassa, medicinalstyrelsen och statskontoret.

Kommitténs förslag, till vilket departementschefen anslutit sig, avser *dels* att viss del av tjänstetid såsom extra provinsialläkare skulle få tillgodoräknas för förste provinsialläkares och provinsialläkares pension enligt civila pensionslagen, *dels ock* en förhöjning av den avgiftsfria pension å 1,500 kronor, som enligt ovannämnda kungörelse den 30 december 1911 utgår till vissa extra provinsialläkare, vilka icke äro delägare i extra provinsialläkarnas pensionskassa.

I fråga om rätten till tjänstårsberäkning innebär förslaget, att sådan rätt skulle tillkomma den, som den 1 juli 1923 är förste provinsialläkare eller provinsialläkare och förut varit anställd såsom extra provinsialläkare, så ock den, som vid nämnda tidpunkt är anställd såsom extra

provinsiälläkare och sedermera blir innehavare av tjänst såsom förste provinsiälläkare eller provinsiälläkare. Regeln för tjänstårsberäkning skulle vara den att, sedan från tjänstetiden såsom extra provinsiälläkare avräknats 7 år — vilken tid genom en år 1911 vidtagen sänkning av pensionsåldern för provinsiälläkare i själva verket redan fått tillgodoräknas för pension efter befordran till provinsiälläkare — två tredjedelar av den återstående tiden skulle få tillgodoräknas, och detta oavsett om läkaren därunder varit delägare i extra provinsiälläkarnas pensionskassa eller icke. Dessutom skulle den, som varit delägare i kassan, äga att av den ytterligare tredjedelen av tjänstetiden såsom extra provinsiälläkare tillgodoräkna sig så många år, som motsvara den tid, för vilken årsavgifter för läkaren innestå i kassan. Dock skulle härför och för tillgodoräknande överhuvud taget av tjänstgöring såsom extra provinsiälläkare förutsättas, att de premiereserver, som innestå i kassan för respektive delägare, överfördes till fonden för civila tjänst innehavares pensionering, med undantag allenast för vad kassan kunde behöva hava i behåll för bestridande av densamma åliggande tilläggs pensionering. Detta överförande skulle ske efter hand, allt eftersom pensioner enligt den civila pensionslagen beviljades åt förste provinsiälläkare och provinsiälläkare, som varit delägare i kassan.

Beträffande den avgiftsfria statspensionen till vissa äldre extra provinsiälläkare har föreslagits, att denna pension, som tillkommer sådana extra provinsiälläkare, vilka redan vid tillkomsten år 1912 av extra provinsiälläkarnas pensionskassa uppnått en ålder av 45 år, skulle av statsmedel förhöjas med 500 kronor, varigenom den komme att uppgå till 2,000 kronor årligen, samt att, därest landsting, kommun eller enskilda, som bidragit till vederbörande läkares avlöning, anslagit medel till hans pensionerande, av statsverket skulle ytterligare beviljas ett däremot svarande belopp, dock högst 500 kronor årligen.

Beträffande den i ärendet förebragta utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet delar den av föredragande departementschefen uttalade meningen, att pensionsförhållandena för provinsiälläkarkåren för närvarande icke äro tillfredsställande ordnade, och finner därför påkallat, att åtgärder vidtagas för en förbättring härutinnan. Det förslag, som i sådant syfte framställts i förevarande proposition, har i avvaktan på nu pågående omorganisation av provinsiälläkardistriktindelningen — vilken omorganisation torde komma att väsentligt förbättra befordringsutsik-

Utskottet.

terna på provinsialläkarbanan — begränsats till ett provisoriskt ordnande av pensionsförhållandena för dem, som nu tillhöra provinsialläkarkåren. En sådan anordning synes utskottet lämplig.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna rätten att för pension såsom provinsialläkare eller förste provinsialläkare tillgodoräkna viss del av tjänstetid i extra provinsialläkarbefattning torde enligt utskottets mening komma att medföra en betydande förbättring av nuvarande pensionsförhållanden utan att en slutlig lösning av det omfattande spörsmålet om rätt att för statspension tillgodoräkna annan verksamhet än i statens tjänst härigenom föregripes. Detta förslag måste sålunda efter utskottets förmenande betraktas såsom i det hela väl avvägt, varför utskottet biträder detsamma.

Jämväl i fråga om den föreslagna förhöjningen av den avgiftsfria statspensionen till vissa äldre extra provinsialläkare vill utskottet ansluta sig till Kungl. Maj:ts framställning. I likhet med pensionskommittén vill utskottet därvid särskilt framhålla, att ett bifall till förslaget om särskild förhöjning intill ett årligt belopp av högst 2,500 kronor i sådana fall, där landsting, kommuner eller enskilda deltagit i pensioneringen, synes kunna förväntas medföra, att vederbörande löngivare, som alltså genom en jämförelsevis obetydlig uppoffring kunna bereda en avsevärd pensionsförbättring, icke komma att undandraga sig att bidra härtill.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

Stockholm den 8 maj 1923.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Lindley, Öhngren, Enhörning, Vindahl, Berge, Andersson* i Hägelåkra, *Bodin* och *Ström*;

av andra kammaren: herrar *Eriksson* i Grängesberg, *Gustafsson* i Örebro, *Borggren, Bäcklund, Lovén, Ryberg, Olsson* och *Janson* i Kungsör.